

Roman Cílek

... a vztáhl pak ruku na život bližního

**Deset hrdelních případů
z historie naší kriminalistiky**

Rozsudek nad vrahy Vörösmartyové.

Michalko k trestu smrti provazem. - Klepetář k doživotnímu žaláři a samozřejmě ku ztrátě doktorského diplomu. - Sikorský na 15 let těžkého žaláře.

NAKLADATELSTVÍ
EPOCHA

**... a vztáhl pak ruku
na život bližního**

Roman Cílek

**... a vztáhl
pak ruku
na život bližního**

**(Deset hrdelních případů z historie
naší kriminalistiky)**

NAKLADATELSTVÍ EPOCHA

Copyright © Roman Cílek, 2015

Photos and copy photos © archiv autora

Cover © Josef Kroupa, 2015

Czech Edition © Nakladatelství Epoque, Praha 2015

ISBN 978-80-7425-236-5

Obsah

Úvodem	9
Muž, kterému uloupili tvář	11
Trojúhelník a traverza	27
Jackův výlet do Čech	59
Tento způsob léta	95
Rodinné slavnosti paní Ireny	135
Jdi a zabíjej!	189
Noc lásky a temného stínu	225
Přípitek s vrahem	259
Svatební cesta bez zpáteční jízdenky	295
Zabiják ze Slavkovského lesa	323

aneb

PADESÁT LET SETKÁVÁNÍ SE ZLOČINEM

Skoro se mi tomu ani věřit nechce, ale je to tak.

V půli šedesátých let jsem se jako mladý novinář stal členem redakce časopisu Československý voják, která byla tehdy oázou relativní tvůrčí svobody a v níž působila řada významných osobností, od nichž bylo možno se učit. Autorsky jsem se tehdy zabýval hlavně novodobou historií, ale padlo vnitroredakční rozhodnutí, že budu kriminálním reportérem. A tak jsem se jím tedy stal. A vlastně svým způsobem napořád, i když ani historické téma jsem v průběhu těch pěti desetiletí nezanedbával. Kniha, kterou nyní pokorně předkládám před čtenářskou porotu, je výřezem toho, co jsem o zločinu a trestu tak či onak napsal.

Deset kapitol.

Deset výsostně pravdivých hrdelních případů seřazených do protisměrné časové osy: od devadesátých do dvacátých let minulého století.

Každý z nich vybízí k obecnějším úvahám.

Vždy to tak bylo, je a asi musí být: zobrazení temných stránek lidského chování pokaždé najde své příznivce i odpůrce. Ti druzí se ptají: Proč se bolestivě dotýkat ran? Ti první odpovídají: Protože poučený člověk se dokáže lépe bránit a znalost odvrácené tváře člověka je tedy vlastně krůčkem v zápolení o lepší podobu světa. Kdo má pravdu? Svým způsobem i ti první, i ti druzí. Záleží na úhlu pohledu.

— ... a vztáhl pak ruku na život bližního

A na citlivosti zpracování. A na rámcovém cíli, který si autor určí a zvolí tomu odpovídající a poučený přístup.

Zločin a trest – téma staré jako lidstvo samo.

Nikdo za ním bohužel nedokáže přidat tečku. Jen středník lze přičinit, a následnou poznámku: pokračování příště.

Roman Cílek

Muž, kterému uloupili tvář

(PÁTEK ŠESTADVACÁTÉHO ČERVENCE 1996, RÁNO)

Dvě stě deset kilometrů.

Pro zdatného a na rychlostní předpisy příliš nehledícího řidiče s kvalitním vozem záležitost zhruba na dvě hodiny svižné jízdy. Mnohostranný opavský podnikatel Vladan Pajer, který se čtyři dny předtím dožil pětadvaceti let, dobrým řidičem nesporně byl a měl auta rád, o čemž svědčilo také to, že jich v dané době firemně i soukromě vlastnil víc než tucet. A tak si jistě tuhle časnou ranní jízdu z Uhlířova na Opavsku do Pardubic dostatečně vychutnal. Tím spíš, že bylo léto, ideální počasí a suché silnice. A také tím spíš, když si cestou uvědomoval, že je to z motoristického hlediska i jaksi jízda na rozloučenou. Protože nejluxusnější kousek ze své jízdni stáje, přepychový Mercedes-Benz S 420 L (stříbrná metalíza, automatická převodovka, klimatizace, palubní počítač, vnitřní provedení v tmavé kůži, ovládací deska obložená mahagonem, radiomagnetofon a CD přehrávač – odhadní hodnota kolem dvou a půl milionu korun), jel pan Vladan Pajer s trochou nostalgické lítosti v srdci prodat.

Naštěstí – utěšoval se – výhodně prodat.

S platbou rovnou na dlaň a v amerických dolarech.

Do provozu jeho firem, v nichž se v poslední době leccos dost vážně zadrhlo, se mu hotové peníze náramně hodily, potřeboval je pro sebe, potřeboval je i pro nenasytné a stále víc dotírající bankovní instituce, kde měl četné úvěry, hodlal všechny ty řvouny a pochybovače trochu uchláchnit, vybruslit z nesnázi – a pak se do všeho s ještě větší vervou about. Kromě toho se chystal dokončit přestavbu

domu, který pro rodinu zakoupil nedaleko Opavy. Plánů měl prostě mnoho, takže čeho litovat: parádních bouráků si v budoucnu pořídí ještě nepočítaně.

Věřil tomu.

Věřil tomu snad i ve chvíli, kdy krátce před osmou hodinou zabočil na parkoviště u hotelu Labe v Pardubicích: na místo schůzky s lidmi, jimž měl jeho báječný mercedes za pár hodin patřit.

Sešli se přesně a všichni.

Podstata obchodu se necelý týden předtím dohodla při předběžném jednání v Opavě. Jediný, ale nikoli nepřekonatelný zádrhel spočíval v tom, že kupujícím, který hodlal za vůz zaplatit požadovaných devadesát tisíc amerických dolarů, byl osmatřicetiletý Alexej Petrovič Antipov, Kazach, jenž se sice se svou čtyřiatřicetiletou, nápadně krásnou družkou Margaritou, rovněž Kazaškou, legálně zdržoval v České republice, údajně tu působil jako podnikatel, prokazatelně měl k dispozici dost peněz, ale jeho původ přece jen nevbuzoval u Vladana Pajera přemnoho důvěry.

„Připomínali mi postavy z nějakého filmu,“ svěřil se jedné své zaměstnankyni, „ten chlapík jako kdyby se zrovna vracel z dobovačné války a tu nohatou holku s dlouhými zrzavými vlasy, která by nesporně stála za hřích, si vezl jako kořist...“

Jenže film je film a život zůstává životem.

A tak si Pajer určil podmínku.

„Vyhovalo by mi, kdyby se ten vůz z mého vlastnictví úředně převedl tady na pana Marečka, který ostatně celou věc zprostředkoval. Později si můžete auťák mezi sebou dále čenžnout už beze mě,“ navrhl a dal najevo, že z tohoto požadavku nemíní ustoupit.

Kupujícím se to moc nelíbilo.

Ale kývl.

Především asi proto, že jedenatřicetiletý Ladislav Mareček z Pardubic byl jeho letitý známý, snad se dá říci, že dokonce i přítel,

poznali se už koncem osmdesátých let – a byl to opravdu také on, kdo se prostřednictvím svého bratrance z Hradce Králové náhodou dozvěděl o luxusním autě, jež je v Opavě na prodej. Řekl o tom svému kazašskému kamarádovi, který něco podobného sháněl. Alexeje Petroviče to zaujalo a brzy poté se i s družkou a Marečkem rozjel do Opavy, auto si uznale prohlédl, nad jeho cenou se sice na pozastavil, ale pak se poradil se svou jiskřivou milou, která se do mercedesu na první pohled zamilovala, a nebylo asi vyhnutí: furiantsky sdělil, že tedy vůz bere a souhlasí i se vším, co se navrhuje. Domluvili si potom s Pajerem termín pátečního setkání v Pardubicích a zdálo se, že zdárnému dokončení obchodu nemůže nic zabránit.

Teď tedy nadešel finální okamžik.

Vladan Pajer přivezl z Opavy doklad o tamním odhlášení vozidla s uvedením jména a adresy nového držitele Ladislava Marečka a datem z předchozího dne, přímo na parkovišti zkontrolovali kupující i další doklady k vozu. Vše bylo v pořádku a nic nebránilo dalším krokům. Antipovovu družku Margaritu – říkal jí Rito, postavili už předtím do fronty na dopravním inspektorátu, aby v početném zástupu žadatelů o úřední výkon „držela místo“, Marečkovi svěřil Pajer klíče a doklady od mercedesu a oba hlavní aktéři transakce odjeli volvem do pronajatého Antipovova bytu v pardubické ulici Na Drážce, aby tam Pajer mohl v klidu a stranou od nežádoucích pohledů převzít peníze.

Tedy žádné problémy...?

Ani náznak, sebemenší stín pochybností...?

Lze se jen bez jakékoli záruky domýšlet, co si v té chvíli Vladan Pajer skutečně myslel, ale leccos o tom napovídají výpovědi svědků.

Manželka: „Sdělil mi, že auto prodává snad nějakým Čečencům. Nelíbilo se mi to a otevřeně jsem mu řekla, že je snad blázen, pokud jim věří, odpověděl, že se všestranně pojistil a za obchod mu ručí jakýsi Čech, s nímž se dobře zná. Když poté už těsně před odjezdem

hovořil o prodeji auta, ke kterému měl zvláštní majetnický vztah, skoro plakal a přesvědčoval mě, abych jela s ním. Myslela jsem si, že mi tím v souvislosti s určitými problémy v našem manželství hraje na city, a protože jsem také neměla kam dát dceru, jeho návrh jsem odmítla. Pro případ, že by se s ním něco stalo, dal mi Vladan jména dvou právníků, kteří by mi pomohli. Dále říkal, že získané dolary za auto chce ještě v pátek uložit v bance v Opavě, vrátí se prý z Čech taxíkem. Slíbil, že pak pro mě a dceru přijede a pojedeme někam na víkend...“

Pajerova opavská sekretářka: „V pátek jsem přišla do práce v 8.02 hodin a paní na ústředně mi vyřídila, abych ihned volala šéfa na jeho mobilní telefon. Oznámil mi, že v Pardubicích prodává auto a kupci že chtějí, aby s nimi šel do nějakého bytu, z čehož má prý trochu obavy. Zeptala jsem se ho, zda by to nešlo zařídit jinak, ale řekl, že prý stačí, když mu budu každých pět minut na mobil volat a on mi pak také pro jistotu řekne přesnou adresu bytu, kde se nachází. Asi dvakrát jsem mu podle tohoto pokynu volala. Adresu mi nesděлил a dal najevo, že už mohu být zcela klidná. Projednávali jsme i to, že mu některá obchodní jednání smluvím na týž den odpoledne, kdy se taxíkem vrátí z Pardubic do Opavy. Protože už neprojevoval naprosto žádné obavy, zeptala jsem se, jestli se nemám příště ozvat třeba až za deset minut. Souhlasil s tím. Znovu jsem tedy volala přibližně v 8.25 hodin, ten čas jsem si přesně zaznamenala, ale to již telefon nebral. A ani potom...“

(PÁTEK ŠESTADVACÁTÉHO ČERVENCE 1996, ZBYTEK DNE)

„Tak co?“ zeptali se.

„Hotovo.“

Alexej Petrovič Antipov přijel kolem desáté hodiny dopolední na dopravní inspektorát a oznámil Margaritě a Marečkovi, že je celá

věc ke spokojenosti obou stran vyřízena, Pajer si prý vzal peníze, u hotelu Labe najmul taxikáře a okamžitě s ním odjel na severní Moravu, protože spěchal na nějaké jednání. Ani jednoho z těch dvou to nezarazilo, protože před Marečkem dával Pajer svou časovou tíseň najevo hned ráno po příjezdu, zatímco Margarita se s mužem z Opavy toho dne vůbec nesetkala, protože celou tu dobu „držela místo“ ve frontě na inspektorátu.

Proč by se tedy něčemu divili...?

„Skutečně jsem také nic mimořádného na Antipovovi nezpozoroval,“ svědčil později k těmto okamžikům Ladislav Mareček, „zvláštní bylo snad jen to, že nedlouho poté, co se za námi dostavil, Alex znenadání řekl, že si musí ještě cosi vyřídit, odjel svým volvem a vrátil se zhruba za tři čtvrtě hodiny. O tom, kde byl a co dělal, se nezmínil a Rita ani já jsme se nevyptávali, protože něco takového nebylo mezi námi ve vztahu k Alexejovi zvykem.“

(Brzy se ho však na to zeptají jiní a Antipov bude muset odpovédět: povšiml si, že na vnitřní straně pravé nohavice kalhot má stopy krve a jel se tedy do ulice Na Drážce převléknout.)

Převod auta se mezitím dokončil a došlo i k připevnění úředně přidělené espézetky.

Na velké oslavy nebyl čas.

Ve třech narychlo poobědvali v Marečkových bytě v Sezemické ulici a Ritu odvezli do obchodního domu Tesco, kde jí začínala odpolední služba prodavačky v oddělení potravin. Mužští se vzápětí vydali získaný auták trochu projet, zkusili vůz ve městě i na volné silnici, na závěr se zastavili v příměstské restauraci Eldorado a chvíli tam poseděli. Alkohol prý však pro jistotu nepili. Před třetí odpolední zavezl Antipov svého přítele domů, odstavil mercedes a po chvíli si vzal volvo, které střídavě používaly obě dvojice, ale nejčastěji s ním jezdila Margarita.

„Potřebuji si teď zajet do Prahy,“ oznámil Antipov, „ale je to jen na skok, brzy se vrátím, a pokud to stihnu, Ritu pak večer u obchodáku vyzvednu.“

„Mohl bych jet s tebou,“ navrhl mu Mareček, kterého u Antipova máloco překvapovalo, „manželka bude v kadeřnictví až do noci a já mám čas...“

„Ne,“ odmítl tentokrát Alexej Petrovič a vzal si klíče od vozu, „to je záležitost jen pro mne.“

Hovořil pravdu a Ladislav Mareček jistě později, až se onu pravdu dozví, nezalituje, že byl se svým návrhem odmítnut: většina toho, co nyní Antipov hodlal učinit, nebyla práce pro každého.

Vrátil se až kolem desáté.

Margaritě se to příliš nelíbilo, protože nedodržel slib, že ji po šichtě odveze, a ona musela s velkým pátečním nákupem přijet taxíkem. Ale nehádali se. Prý ne. Alexej pak požádal Marečka, zda by v sobotu, v neděli a možná i ještě pár dalších dnů nemohli s Ritou přebývat zase tady u nich, vlastně tu byli od počátku oficiálně hlášeni, protože pronajatý byt v ulici Na Drážce měli s majitelem domu dohodnutý jen tak dočasně a s platbou jaksi z ručky do ručky.

„Proč ne,“ přikývl Mareček. „Stejně jedeme na víkend ke známým do jižních Čech.“

„Díky,“ řekl Alexej Petrovič, „pak spolu vyrovnáme i slíbenou provizi za dohození toho mercedesu.“

„To nespěchá,“ mávl rukou jeho přítel.

Nespěchalo to – leč počítalo se s tím.

Šli si lehnout před půlnocí, Mareček do ložnice, kde v polospánku očekával příchod manželky, která se dostavila až kolem půlnoci, protože v hotelovém kadeřnictví zavírali v jedenáct a pak bylo třeba ještě uklidit. Alexej a Rita se jako obvykle uchýlili do obývacího pokoje. „I tahle noc z pátku na sobotu,“ vypoví Margarita o několik dnů později, „proběhla mezi námi jako každá jiná.“

Nenašel se nikdo, kdo by se netaktně zeptal, co přesně tím myslí.

(SOBOTA SEDMADVACÁTÉHO ČERVENCE 1996)

Pokud bychom cítili potřebu dění toho dne charakterizovat co nejstručněji, stačilo by na to šest slov rozložených do dvou vět:

Někdo byl postrádán.

Něco se našlo.

Tím „někým“ byl podnikatel Vladan Pajer. Poptávala se po něm jeho manželka: „Volala jsem mu na mobil skoro nepřetržitě, také jsem se spojila s jeho bratrem, který mi řekl, že Vladan asi auto dobře prodal a teď si chce někde den či dva odpočinout, protože v poslední době toho na něho bylo moc a neměl nervy v pořádku.“ Sháněla ho také jeho sekretářka: „Ještě nikdy se nestalo, že by se šéf takhle nadlouho odmlčel.“ Zneklidnil se i Jan Vedral, Marečkův královéhradecký bratranec a někdejší Pajerův spolužák, který v dobré víře prodej mercedesu svým upozorněním spoluzprostředkoval: „Začínalo se mi to nelíbit.“ Všichni však shodně doufali, že tečku za záhadou přičiní konec víkendu, třeba se Vladan prostě někde jen zasekl, s někým se jako chlap seznámil, naordinoval si neplánovanou a o to přitažlivější pauzu. Rozhodne tedy pondělní ráno, na které měl Pajer domluvena neodkladná jednání na Ostravsku.

A teď k onomu „něco“.

Zneklidnění přišlo hned ráno.

Krátce po 9. hodině zavolali na tísňovou linku dva muži a dalo se poznat, že jim to, co se stalo, pokazilo jejich sobotní rybářské touhy. Jen pár kilometrů od Pardubic, na houštinami zarostlém levém břehu Labe poblíž počápkického mostu, našli ti dva pohozenou modrou tašku značky Adidas. Nahlédli dovnitř a připomínalo to tradiční skládačku stále menších a menších staroruských matřjošek: černý igelitový pytel, v něm modrý igelitový pytel, pak další modrý obal a uvnitř něco, co vzdáleně připomínalo oddělené části značně zdevastovaného lidského těla.

Sobota pro ně tím okamžikem skončila.

Po předběžném zajištění místa nálezu vyjela k Labi narychlo sestavená skupina okresního úřadu vyšetřování. Zdokumentovali, co se dalo, poohlédli se i v okolí. Nikoli bezvysledně: o pouhé čtyři kroky dál ležel ve strmém břehu zánovní kuchyňský nůž finské výroby s nápisem FISKARS, nůž velmi masivní – čepel byla u kořene, tedy u rukojeti, široká pětáctýřicet milimetrů.

Že by vražedný nástroj...?

Prvoraději se ovšem musela zodpovědět řádově vyšší otázka: Bylo to, co se nacházelo v modré značkové tašce, skutečně pozůstatkem člověka?

Ještě než na patologickém oddělení nemocnice v Pardubicích došli k závěru, přišla odpolední zpráva z labské vodní elektrárny v Srnojedech. Z česle betonového vtoku vylovil místní jezný kufr černé barvy. Otevřel víko a dál jako kdybychom to už znali: černý igelitový pytel, pak modrý igelitový pytel, potom zase černý – a v něm dvě části jednoznačně lidských, jednoznačně mužských, značně ochlupených dolních končetin.

Pochybnosti zmizely: vražda...!

Poplach vypukl naplno, protože bylo jasné, že teprve po dalších nálezech bude možné pokusit se o identifikaci oběti. Začala pátrací akce za účasti desítek policistů, pomohli i vojáci, do okolí Labe vyrazili cvičení hafani se svými psůvody, vzlétl průzkumný vrtulník.

Nic z toho nepřineslo úspěch.

Mužské torzo z Labe a jeho břehu zůstávalo nepojmenovaným torzem. Zatím.

(NEDĚLE OSMADVACÁTÉHO ČERVENCE 1996)

Božím desaterem přikázaný klídek...?

Leckde ano.

Zcela určitě u Marečků: trávili vydařený víkend u přátel kdesi na Táborsku a o tom, že se v Pardubicích stala nějaká tragédie, neměli

zřejmě ani tušení. Od průměrného životního stylu ve volném čase se ostatně neodchýlili ani Alexej Petrovič s Margaritou. „Pobývali jsme v Marečkových bytě, jeli jsme mercedesem také někam na výlet, ale nepamatuji se, kam přesně to bylo. Nezdálo se mi, že by můj druh byl v těch dnech abnormálně nervózní, spíš mně naopak připadal neklidný ještě před koupí toho vozu, protože šlo o velké peníze. Pak jako kdyby to z něho najednou spadlo,“ svěří se Margarita o něco později do svědeckého protokolu a dodá: „Na druhé straně musím k tomu ale říci, že Alexej není člověk, na kterém by se daly poznat jeho pocity.“

A u policie?

Tam se o klídku mluvit nedalo.

Pokračovalo horečné hledání kolem Labe a leckde v okolí, protože zkušenost říká, že pachatel podobných činů se většinou zbavuje všech částí těla přibližně shodným způsobem a v nevelkém prostrovém okruhu. Ale to už se na kriminálku křížově sbíhaly také jiné informace a padlo dokonce i jméno muže, který by mohl být totožný s obětí. Se sdělením zásadního významu přispěl především Marečkův bratranec a Pajerův kamarád Jan Vedral z Hradce Králové:

„Když mi v neděli dopoledne z Opavy volala Pajerova kolegyně s tím, že o Vladanovi nikdo neví už od pátku, kdy odjel do Pardubic kvůli prodeji toho svého mercedesu, pojal jsem podezření, že mohlo dojít ke spáchání trestného činu. Protože jsem o chystané transakci s autem něco věděl a sám jsem pracovníkem policie, zavola jsem operačnímu důstojníkovi do Pardubic a sdělil mu svůj dojem. Vzápětí se mi ozvala tamní kriminální služba. Požádali mě, abych se pokusil ve svých věcech najít třeba i starší Pajerovu fotografii a poslali pro mne auto...“

Kruh se začal stahovat.

Ten, o něhož šlo, to ještě nevěděl. Dokonce uspořádal na závěr neděle rozmarný „bublínkový večer“ – snad jako kdyby tušil, že něco podobného mu bude nadlouho chybět. Ladislav Mareček: „Když

jsme s manželkou přijeli z jižních Čech, vzal si Alexej volvo s tím, že jede pro šampaňské. Přijel asi za hodinu a dovezl dvě lahve, které vypili ve třech, protože já s nimi sice seděl, ale vzhledem ke svým předchozím problémům s alkoholem plně abstinuji. Později mne poslali ještě pro dvě bohemky. Šel jsem spát kolem jedenácté, oni zůstávali vzhůru déle, ale nemyslím si, že by byl někdo z nich zcela opilý. Spíš měli po šampaňském jen dobrou náladu.“

(PONDĚLÍ DEVĚTADVACÁTÉHO ČERVENCE 1996)

Zbývalo jen málo do chvíle, kdy past sklapne.

Deset minut po 11. hodině dopolední se zaprotokolovala identifikační výpověď svědka Jana Vedrala: „Znám Vladana Pajera přes deset let. Poznali jsme se na průmyslové škole v Hranicích na Moravě, sedávali jsme v jedné lavici a bydleli na stejném internátním pokoji. Naše vztahy jsme udržovali také v pozdější době a čas od času jsme se i s rodinami setkávali. V létě 1995 jsme společně navštívili safari ve Dvoře Králové nad Labem a Vladan tam přijel svým luxusním mercedesem. Tento vůz mne natolik zaujal, že jsem se o něm zmínil svému bratranci Marečkovi, což později zprostředkovaně vedlo k zájmu o prodej auta panu Antipovovi... Vladan Pajer byl vysoký asi 180 centimetrů, vážil 90 kilogramů a atletickou postavu si udržoval posilováním. Vlasy měl hnědé, rovné, normálního stříhu. Pozoruhodné na něm bylo mimořádně silné ochlupení celého těla, měl chlupaté i nártý a prsty na nohou a rovněž prsty a hřbety rukou... Dnes mi bylo na patologickém oddělení nemocnice v Pardubicích ukázáno torzo lidského těla, to jest části stehen a část pánve s přirozením. Neobjevil jsem tu sice žádné individuální znaky, ale podle tvaru, síly stehen a ochlupení jsem přesvědčen, že se jedná o torzo těla Vladana Pajera...“

Zhruba o půl hodiny později:

Proti svižně jedoucímu vozu Mercedes-Benz S 420 L se zvedl policejní stavěcí terč. Stalo se tak v Pardubicích na křižovatce ulic

Hradecké a Bělehradské. V autě se nacházely tři osoby, dva muži plus jedna žena, a kapitánovi s nadstrážmistrem z oddělení hlídkové služby ani zdaleka nešlo jen o tu nepředpisově rychlou jízdu a s tím související pokutu. Tentokrát se v rukou policistů ocitly dokonce i pistole. „K zajištění osob ve voze, z nichž dva byli cizinci s povolením trvalého pobytu,“ píše se o tom v úředním záznamu, „došlo po vyhlášené pátrací akci z důvodu podezření ze spáchání trestného činu vraždy. Zadržení byli hlídkou okamžitě eskortováni na dvůr Okresního ředitelství Policie České republiky v Pardubicích, kde se uskutečnilo jejich předání...“

(NÁSLEDUJÍCÍ DNY)

Vyprávěl o svém životě a přiznával se po částech.

A po částech se v téže době nacházely také předměty, které ho usvědčovaly a potvrzovaly či občas i dílčím způsobem vyvracely jeho vyvíjející se tvrzení.

30. červenec: Při prohlídce v pronajatém bytě v ulici Na Drážce se v nažloutlé skvrně na podlaze v kuchyni orientační biologickou zkouškou zjistila přítomnost krve, další podobné stopy se našly v koupelně. V obývacím pokoji pod skříňkou s televizorem byla nalezena pistolová nábojnice ráže 7.65. V ložnici se povalovaly dva nepoužité igelitové pytle, jejichž tvar i barvy – černá a modrá – byly všem přítomným povědomé. Policisty zaujala také nedobře očištěná pilka na dřevo, takzvaná děrovka, uschovaná mezi haraburdím ve sklepním boxu. „Moc špatně ten chlap uklízel,“ prohodil na adresu Alexeje Petroviče Antipova jeden z mužů, jimž byla prohlídka bytu, kde dle všeho došlo k vraždě, svěřena.

31. červenec: Z Labe u Srnojed byly vyloveny další igelitové pytle s částmi mužského těla. Na hrudním koši pod levou i pravou prsní bradavkou se při ohledání zjistila střelná poranění, přičemž jeden z projektilů v těle uvízl.

1. srpen: Za obcí Svítkov nasměroval Antipov pátrače a z říčního dna se podařilo vylovit Pajerův mobilní telefonní přístroj Eurotel, značka Nokia. O hodinu později se v témže prostoru našla pod kamenem u řady borovic pistole ČZ, model 27, ráže 7.65.

2. srpen: Prostor mezi kukuřičným polem a říčním břehem za Sezemícemi. Pytle a v nich ruce oběti. Téhož dne byly z Labe u Kunetic vyloveny další pytle, a to s dosud chybějícími částmi dolních končetin.

Polovina srpna: Balistická expertiza prokázala, že střela vyjmutá z hrudního koše zavražděného Vladana Pajera byla vypálena ze zbraně, nalezené poblíž obce Svítkov...

Mělo by pod tíhou toho všeho smysl gruntovně zapírat...?

Tvrdit, že se Vladana Pajera ani nedotkl...?

Nemělo.

„Zaskočila ho zřejmě rychlost, jakou jsme se k němu dostali,“ vzpomíná na Antipovův případ jeden z vyšetřovatelů. „A když jsme při prvních výsledcích přešli přes úvodní pasáže k podstatě věci, okamžitě poznal, že toho víme a máme tedy na něj víc než dost. Je to zkušený mužský, viděl kus světa, leccos v životě poznal a zažil, ušetřil si tedy zbytečnou námahu.“

Jen jedno neustále popíral: že by to byl předem promyšlený a naplánovaný, tedy jednoznačně úmyslný čin. „Přece bych něco takového nechystal v obytném domě plném lidí!“ tvrdil zarputile.

Spíš prý to byla smůla.

Nebo – ještě přesněji – nešťastná souhra náhod.

„Velkou náhodou je přece už jen to, že jsem se ocitl tady v Pardubicích,“ zdůvěrně se svěřil při rozhovoru s psychiatrem.

V tom směru mu ovšem nelze nedat za pravdu, protože rodáků z Kaspijsku v Dagestánské oblasti Ruské federace, trvalým bydlištěm v Kazachstánu, se ve východních Čechách mnoho nevyskytuje. Alexej Petrovič Antipov se v roce 1958 narodil v rodině vojáka z povolání, vystudoval elektrotechnický institut v Alma-Atě, dělal pak v místní

televizi kameramana a v dvojroli zvukař-osvětlovač působil i v místní rockové kapele. Počátkem osmdesátých let začal podnikat, vlastnil bar a videopůjčovnu, zaměřil se také na dovoz potravin a vydělal tolik peněz, že by „do smrti nemusel dělat“, občas prý však ty peníze „nebyly zcela bezpečné“. Východem se nedlouho poté přehnal bouře, Sovětský svaz se rozpadl a mnozí jeho občané vyrazili do světa. Učinil tak i Antipov, opustil svou druhou ženu i syna a s družkou Margaritou se usadil v Polsku. Nezamlouvalo se mu to tam, a tak si vzpomněl na Čecha Ladislava Marečka, s nímž se poznal v době, kdy Mareček pracoval v tehdy ještě sovětském Kazachstánu a občas tam zašel do Antipovova baru. Věděl, že Mareček žije nyní v Pardubicích, kam si také z Kazachstánu přivezl manželku. Zavolał mu, sešli se v Krakově a slovo dalo slovo. Brzy poté se Antipov s Margaritou objevili v Pardubicích, oficiálně bydleli u Marečků, pak si pronajali byt v ulici Na Drážce. Získali povolení k dlouhodobému pobytu (Antipov uvedl v žádosti, že je povoláním barman), Margarita začala pracovat v obchodním centru, Alexej Petrovič spíš jen něco tu a tam zprostředkoval, protože o podnikatelské oprávnění na zdejším živnostenském úřadě nežádal, ale hlavně žil zřejmě z toho, co předtím vydělal. Nebylo toho asi málo, když se mu zachtělo luxusního vozu.

Všechno byla náhoda...

I skutečnost, že jeho přítel Mareček se v té době dozvěděl od svého královéhradeckého bratrance o Pajerově mercedesu, který by byl snad na prodej.

Dál už to známe.

Až po okamžik, kdy ti dva, Antipov a Pajer, odjeli v pátek 26. července mezi 8. a 9. hodinou dopolední do pardubické ulice Na Drážce, aby si tam prodávající mohl od kupce v klidu převzít devadesát tisíc dolarů.

„Po příchodu do našeho pronajatého bytu jsem si hned za dveřmi odložil bundu,“ vypověděl Alexej Petrovič při úvodním výslechu.

„Chtěl jsem totéž i po panu Pajerovi, protože se mi zdálo, že pod koženou bundou může mít pistoli, ale odmítl to s tím, že budeme brzy hotovi. Sedli jsme si ke stolu proti sobě a požádal jsem ho, aby mi napsal potvrzení o převzetí dohodnuté finanční částky. Mezitím jsem došel do předsíně a přinesl odtud tašku s penězi, kterou jsem měl položenou na pračce. Bankovky jsem začal vyndávat na stůl. Byl jsem značně nervózní, protože mne čím dál víc štvalo, že auto, za které dám tak velký obnos, bude přepsáno na pana Marečka a ne na mne. Během vyndávání peněz si Pajer začal rychlým pohybem rozepínat zip u bundy. Dostal jsem strach, že na mne zamíří nějakou zbraní, sebere mi hotovost a nedá mi potvrzení. V tašce s penězi jsem měl pro všechny případy připravenou pistoli. Uvědomoval jsem si, že kdyby mi Pajer peníze opravdu vzal, už bych je nikdy nedostal zpátky. Vytáhl jsem tedy pistoli z tašky a řekl jsem Pajerovi, aby dal ruce na stůl. V tom okamžiku vyšel z mé pistole neúmyslný výstřel. Střela zasáhla Pajera někam do hrudníku, ale ne příliš vážně, protože vyskočil ze židle, křičel a prchal pryč. Chtěl jsem mu v útěku zabránit, utíkal jsem za ním a vystřílel do něho zezadu celý zásobník. Padl až na chodbě před bytem. Zatáhl jsem ho dovnitř a uložil do vany. Při zběžné prohlídce jeho těla jsem zjistil, že je mrtev. Zbraň u sebe neměl, takže jsem se bál zbytečně a zbytečně se tudíž odehrálo i všechno ostatní.“

O něco později – pod tlakem důkazů – svou výpověď pozměnil.

„Bylo to tak, že Pajer mi nechtěl napsat potvrzení a ukládal si peníze do kufříku s tím, že s nimi ihned odejde. Proto jsem na něho namířil pistoli a poprvé jsem vystřelil ve chvíli, kdy se mi zdálo, že i on sahá pro zbraň.“

Průběh těchto okamžiků věrohodně předvedl při rekonstrukci.

Odmítl však předvést to, co následovalo v pozdějších hodinách toho dne. V okamžicích, kdy zajel do obchodního domu zakoupit velké kuchyňské nože a v koupelně pronajatého bytu je společně s pilkou, kterou našel ve sklepě, použil k rozřezání těla své oběti.

Obstaral si také modré i černé igelitové pytle a jednotlivá torza rozvážel k Labi a do jeho okolí. Zbavil se při tom i všech věcí, které zůstaly po zavražděném, něco spálil, něco hodil do vody, pod kámen na labském břehu ukryl vražednou zbraň...

„Proč odmítáte účast na této části rekonstrukce?“ zeptal se vyšetřovatel.

„Neodmítám, ale nic si nepamatuji,“ odpověděl, a možná dokonce i říkal pravdu, „protože k tomu, co jsem v koupelně musel s tělem pana Pajera udělat a pak po sobě začistit tak, aby si družka později ničeho nevšimla, jsem si koupil lahev vodky a celou jsem ji při té práci vypil.“

(O ROK POZDĚJI)

Soud.

Nebylo to přelíčení s bouřlivými zvraty.

Proč také?

Pachatel neměl v podstatě co zapírat. Obhájce operoval pouze polehčujícími okolnostmi a zdůrazňovanou vstřícnou lítostí svého mandanta v průběhu vyšetřování. Státní zástupce naproti tomu zdůrazňoval bezcitné zacházení obžalovaného s tělem oběti – a měl v tom směru k dispozici skoro až nadbytek důkazních předmětů i expertiz. Jen jedno jako kdyby zde až osudově chybělo: nikdy se nenašla hlava Vladana Pajera. Zavražděnému jako kdyby byla spolu s životem násilně a zcela nedůstojně uloupena také jeho tvář.

K osobě obžalovaného se vyjádřili rovněž znalci lidské duše: „V době spáchání trestného činu netrpěl Alexej Petrovič Antipov žádnou duševní chorobou nebo poruchou a byl proto plně schopen rozpoznat nebezpečnost svého jednání a mohl je zcela ovládat. Jeho resocializaci však hodnotíme v souhrnu jako vcelku možnou.“

Ztotožnil se s tímto pro něho příznivým názorem.

„Věřím, že se trestem úplně napravím,“ řekl Antipov před soudem.

Senát Krajského soudu v Hradci Králové mu k tomu dal velkorysou příležitost: vynesl verdikt ve výši patnácti let odnětí svobody. Vrchní soud v Praze z toho pak v říjnu 1997 umazal ještě dva roky. Pokud by si tedy Alexej Petrovič Antipov odseděl celý trest, opustil by vězení v roce 2009, jako jedenapadesátiletý muž. A lze se jen domýšlet, zda a kde na něho bude do té doby čekat oněch devadesát tisíc amerických dolarů, přichystaných na koupi Pajerova mercedesu, o jejichž úkrytu odmítl říci při vyšetřování a před soudem být jen jediné slovo.

Trojúhelník a traverza

PROLOG

Legenda.

Rozumové důvody s tím nemají co do činění: občas se některý ze zločinů, svou podstatou nikoli odlišný od mnoha jiných, stane legendou. Za první republiky zahynula rukou nevypátraných vrahů celá řada pouličních prostitutek, ale příběh jen jedné z těch nuzných prodavaček lásky, Otylky Vranské, přetrval v obecném povědomí celá desetiletí. Proč? Že by vliv vnějších okolností – tedy v tomto případě rozřezaného těla v kufrech, které byly vlakem poslány na cestu daleko od místa činu? Snad. Ale není třeba chodit pro příklady tak daleko. Počátkem 90. let minulého století se začal objevovat na naší zločinecké scéně nový jev. Vraždy podnikatelů. K jejich sečení bychom nevystačili s prsty na obou rukou. A zase: některé ty případy se odehrály, vyřešily či nevyřešily a rychle zapadly. Jiné ne. K těm druhým nesporně patří lidsky, kriminalisticky i soudně komplikované a vzájemně propletené dění, které se v řeči zasvěcených i laiků shrnulo pod zjednodušující pojem: SEČSKÉ VRAŽDY.

Zase vlastně taková legenda.

A když opakovaně položíme vnucující se otázku – proč?, nabídne se stejná odpověď jako u Otylky Vranské. Že by měly takový vliv vnější okolnosti – tedy lidskou představivost burcující tajemství skryté pod neprůhlednou hladinou přehradní nádrže, dno v hloubce pětadvaceti metrů, které se mělo stát bezpečným hrobem obětí jednou provždy a pouze neuvěřitelnou, doslova fatální shodou náhodných okolností, jejichž souběžné vyskytnutí by se dalo předpokládat snad jen v odhadu milontin procenta, se jím nestalo...?

Snad.

Říká se, že holá pravda, zbavená nánosu polopravd, lidové tvořivosti a uměle vyvolaných fám, je obvykle prostší než legenda.

V tomto případě o tom lze plným právem zapochybovat.

TROJÚHELNÍK / 1

POSLEDNÍ VEČEŘE

Slovní spojení, které v nás probouzí rozličné představy. Třeba i ty biblické: u dlouhého stolu sedí muž nadaný silou osvobozující pravdy, kolem něho se tísní tucet jeho učedníků, z nichž někteří ho – jak se to tak mezi lidmi dost často stává – v blízcích se přetěžkých chvílích zapřou, ba i zradí. Ale nechme Bibli Bibli, protože poslední večeře devěťadvacetiletého řidiče a soukromého podnikatele Stanislava Nováka z Hradce Králové, sto sedmdesát osm centimetrů vysokého chlapíka atletické postavy s viditelnou jizvou nad pravým okem, měla zcela jinou podobu. Především proto, že na rozdíl od Krista netušil, že by mohla být tou poslední. Pokud by se tedy vůbec konala. Protože na předem domluvenou manželskou večeři se 26. listopadu 1992 pouze chystal, možná těšil, možná ani netěšil, ale do vyhlášené restaurace Pod Kunětickou horou poblíž Pardubic jaksí nedoputoval.

Důvod?

Dá se říci, že ryze zásadní: v čase, určeném pro předložení jídelního lístku, nebyl Stanislav Novák již mezi živými. A o pouhou hodinu později se jeho poškozená člověčí schránka ocitla v ledové vodě přehradní nádrže Seč na Chrudimsku.

TROJÚHELNÍK / 2

„DVĚ STŘELNÁ PORANĚNÍ BROKOVOU ZBRANÍ...“

Následující den, sto dvacet minut po obědě.

„Přijedte, plave tu nějaký chlap,“ telefonem oznámil na policii muž, který si jako nedočkavý rybář šel aspoň očima obhlédnout hladinu nádrže u hráze.

Přijeli a dali mu za pravdu.

K vylovenému tělu přiklekl pak i lékař a překvapil přítomné sdělením, že zcela určitě nejde o sebevraha, který by skokem do vody řešil své problémy. „Jsou tu dvě střelná poranění brokovou zbraní,“ oznámil doktor a následná pitva to jen potvrdila: spojený zásah do břicha a stehna, samostatný do hlavy, z čehož ten druhý měl sice smrtelný charakter, ale po určitou dobu zůstaly ještě poškozenému zachovány základní životní funkce. K tomuto závěru došli znalci nálezem rostlinných částic z vodní hladiny v horních dýchacích cestách mrtvého, tedy v průdušnici a průduškách. Shrnutě řečeno bylo však příčinou smrti poranění mozku a nikoli utopení. Vzhledem k rozmístění zásahů těla a charakteru poškození oděvu se lékaři shodli na závěru, že zranění utrpěl zavražděný nejspíše v době, kdy se nacházel v poloze vsedě, přičemž výstřely byly vypáleny ze vzdálenosti pouhých několika centimetrů.

Vsedě a zblízka...

„Připomíná mi to popravu,“ vyjádřil se nad pitevním nálezem jeden z kriminalistů.

Ostatní jen mlčky přikývli.

TROJÚHELNÍK / 3

KOŠILE S NÁPISEM OCEAN ATLANTIC

Začínali.

Měli tělo, měli prvotní expertizy, znali příčinu smrti – ale nevěděli zatím, o koho se jedná. U neznámého mrtvého muže se nenašlo nic, podle čeho by se dala spolehlivě určit jeho totožnost, dokonce i snubní prstýnek, jedna z mála věcí, která mu zůstala, byl běžného charakteru a bez vyrytého nápisu. Oblečení? Standardní – o něco

výlučnější se jevila jen bílá košile s krátkým rukávem, na předním dílu napříč pruhovaná a vzadu se svisle řazenými písmeny tvořícími slova OCEAN ATLANTIC. Cynika by napadlo: příhodný nápis pro nenávratnou cestu do velké vody.

Ale jméno, potřebovali jméno...

„Oslovíme veřejnost,“ rozhodli se.

Vyšlo to: krátce po zveřejnění fotografie mrtvého v novinách a televizi se přihlásila rodina Stanislava Nováka z Hradce Králové.

„Je to on,“ pohnutě sdělili jeho nejbližší při identifikaci těla.

Kriminalisté se tím dostali o krok kupředu, zpozorněli při sdělení, že mrtvý byl nepříliš úspěšným soukromým podnikatelem, ale ani ti pesimističtěji naladění zcela určitě v té chvíli netušili, kolik je ještě v nejbližších měsících čeká v této kauze problémů.

TRAVERZA / 1

MUŽSKÉ TĚLO ZE DNA

Přihodilo se však také něco zcela jiného.

Jeden ze směrů pátrání se pochopitelně orientoval na vražednou zbraň – tedy brokovou pušku, z níž proti Novákovi vyšly vražedné výstřely. A právě hledání této zbraně bylo tím, co prvními řádky načalo další kapitolu tohoto dvojpřípadu. Hovoří o tom autentická výpověď muže, jenž se jako první – nepočítáme-li předchozí doteky pachatelů – dotkl předmětu, který vstoupil do historie naší novodobé kriminalistiky pod pojmem „sečská traverza“.

„Jmenujete se Karel Skoumal a jste potápěčem Poříčínského oddílu Policie České republiky v Praze. Souhlasí to?“

„Ano.“

„Sdělte své svědectví.“

„Dne 10. prosince 1992 krátce po poledni jsem se pod hladinou Sečské přehradní nádrže zúčastnil zvláštní pátrací akce. Ta byla s negativním výsledkem zaměřena k případnému nálezu vražedné

zbraně v záležitosti vraždy Stanislava Nováka, jehož tělo tu bylo dva týdny předtím ve vodě objeveno. Za nulové viditelnosti jsem při hmatovém ohledávání dna v hloubce třiaadvaceti až pětadvaceti metrů v podstatě náhodou narazil na železný předmět. Zpočátku jsem se domníval, že sem byla tato věc odhozena v průběhu dokončování stavebních prací na hrázi. Při bližším zkoumání jsem však poznal, že k předmětu, jemuž se potom začalo říkat traverza, je cosi připoutáno, přičemž až po chvíli jsem se bezpečně ujistil, že jde o lidské tělo, ležící v poloze na zádech. Po vynoření z vody jsem o tom okamžitě podal zprávu svým nadřízeným.“

„Co následovalo?“

„Vzhledem k tomu, že zmíněné tělo bylo k traverze připevněno velmi důkladně, nebylo možno s tímto nálezem v hloubce pod vodou jakkoli manipulovat. Proto jsme museli traverzu i s mrtvolou vyzvednout s pomocí lana, které bylo karabinou přichyceno za vazací materiál, jímž byl zavražděný k traverze připoután. Samozřejmě jsme během této operace dbali na to, aby ani v nejmenším nedošlo k poškození těla, které bylo tudíž vyzvednuto nad hladinu nádrže v takovém stavu, jak spočívalo na dně.“

TRAVERZA / 2

„TEĎ JE VÁŠ, DOKTORE...“

Věta, která se podobá sloganu, ale obvykle to tak bývá a má být: lidského těla, „jemuž bylo nenapravitelně ublíženo násilím“, jak zněla středověká formulace, se ze všech první mají dotýkat zkušené ruce lékaře, přesněji řečeno soudně lékařského znalce. Pokaždé to zařídit nejde, tentokrát byli po první informaci od potápěčů na vzniklou situaci připraveni a MUDr. Josef Pleskot se osobně zúčastnil ohledání mrtvoly bezprostředně po jejím vylovení z vody, dokonce se i podílel na odpoutání mokrého mužského těla od traverzy. Již v těchto mrazivých prosincových chvílích na hrázi Sečské přehradní nádrže

se nesporně rodily první předběžné závěry, které po upřesnění, doplnění detailními pitevními nálezy, laboratorním zkoumáním a stanovisky dalšího znalce, jímž byl MUDr. Radovan Havel, v konečné podobě zazní i před soudem.

Takže...

„Co jste shledali na těle poškozeného?“

„Zavražděný utrpěl před smrtí četná zranění hlavy, trupu a končetin, zapříčiněná opakovaným tupým násilím malé až střední intenzity. Zmíněné násilí mohlo být způsobeno údery rukou a tupými předměty, kopáním a podobně. Pruhovité otlaky kůže vznikly pravděpodobně při násilném poutání těla ke kovové traverze. Všechna tato poranění nesou znaky vitální reakce, což znamená, že vznikla v době zachovaných životních funkcí poškozeného.“

„Jaká byla tedy bezprostřední příčina smrti?“

„Celkově lze říci, že poškozený zemřel násilnou úrazovou smrtí, když konečnou příčinou smrti bylo utopení, což se zcela jednoznačně prokázalo jak pitevním nálezem na jeho orgánech, tak i všemi laboratorními vyšetřeními.“

„Jaký byl fyzický stav poškozeného před vhozením do vody a jak tím byla limitována jeho obranyschopnost během předpokládaného dění na hrázi?“

„Žádné z tupých poranění, která utrpěl, nebylo samo o sobě natolik závažné, aby vedlo k jeho smrti. Nelze však vyloučit, že při tupých úderech do hlavy mohlo dojít například k otřesu mozku, eventuálně i se vznikem různě dlouhého bezvědomí. Pravděpodobněji však po celou dobu manipulace s tělem a během opakovaných bolestivých úderů byl poškozený zcela při vědomí a schopen komunikace. Jeho obranyschopnost byla limitována především několikanásobným pevným přivázáním k traverze, což mu umožňovalo pouze pohyb hlavou a v mírném rozsahu těž levou horní končetinou. Množství alkoholu v jeho krvi, přivádějící ho do stavu lehké podnapilosti, nemělo v kritických chvílích na jeho schopnost obrany žádný podstatný vliv.“

„Uvědomoval si svůj stav během pádu do vody či po ponoření pod hladinu?“

„Pád byl natolik krátký, že se v jeho vědomí mohl projevit pouze jako takzvaný myšlenkový zkrat, načež po ponoření těla do vody rychle došlo ke ztrátě vědomí a následné smrti.“

„Jak asi rychle?“

„Během několika málo sekund.“

TRAVERZA / 3

„PODNIKATEL... PROBOHA, ZASE PODNIKATEL!“

Člověk, který je v profesionálním slovníku označován jako „poškozený“, má obvykle i své občanské jméno. Tentokrát se podařilo dosadit je do tajenky poměrně brzy. A tak snad ještě dřív, než stačila zcela oschnout ona skoro až legendární traverza, která případu dala i jméno – věcněji řečeno šlo o šestatřicetakilový železný nosník profilu „I“ o délce 151 a šířce 18 centimetrů, bylo už jasné, kdo připoután ke kovu se pod hladinou Sečské přehradní nádrže nedobrovolně napil vody a brzy poté zemřel:

Pavel Sedlák,

povolání: soukromý podnikatel,

narozený 1. května 1960,

trvalé bydliště v Pardubicích.

„Takže opět podnikatel!“ zaúpěli na policii ti, jichž se to týkalo. „Brzy je tu budeme mít jako ohrožený druh,“ přidali k tomu už několikrát použitý slogan.

Vše špatné má však i svůj líc: pátrání na tomto poli nabízí kromě dlouhé řady nevýhod i pár předností. Podnikatel není a ani snad nemůže být osobou zcela skrytou před světem, zalezlou jen v nepřístupné noře svého soukromí. O okruhu aktivit, přátelských i méně přátelských stycích a zájmech toho kterého účastníka tržního mumraje se tedy dost brzy lze leccos dozvědět, něco se najde v úředních

papírech, pár drobností naznačí pozůstalí, další fakta prozradí nepřející konkurenti, o něčem se třeba i špitá po hospodách.

A tak kriminalisté namáhavě, ale přece jen krůček po krůčku postupovali kupředu.

Prosinec 1992: věru neidylický to byl čas.

Dodejme, že pro obě strany.

Pachatelé, které totálně zaskočila a asi i psychicky podlomila skutečnost, že tělo jejich oběti bylo tak neuvěřitelně rychle objeveno, čím dál víc vnímali blízcí se ohrožení a asi i s chybami mazali stopy, opakovaně čistili k činu použitý dopravní prostředek, zbavovali se předmětů, které by jim mohly uškodit, zajišťovali si alibi, při četných schůzkách se občas i konfliktně smlouvali na shodných výpovědích.

Nebylo jim to nic platné a možná tím vším k sobě ještě hmatatelněji připoutávali pozornost.

Úder pak přišel před Vánoce.

TRAVERZA / 4

JAK SE STÁT PSANCEM...

K prvním zadržením vyjela policie dva dny před Štědrým dnem.

A brzy poté následovala další.

Desky s výsledovými protokoly se začaly rychle plnit a příběh vzestupu i pádu soukromého podnikatele Pavla Sedláka, stejně jako těch, kteří s ním prvně spolupracovali, pak se i přeli a nakonec ho trýznivým způsobem připravili o život, nabýval přes všechny nejasnosti, protichůdná sdělení a zapírání čím dál ostřejších kontur.

Podnikatel...

Při vši účtě k majestátu smrti je ovšem třeba říci, že způsob podnikání Pavla Sedláka – jakmile se nahlédlo pod povrch – těžko mohl být důvodem k obdivu. Dluhy, neupřímnost vůči partnerům, prospěchářské kličkování, vytloukání klínu klínem. Rub tržního světa, nabízejícího šanci schopným, jak jsme v něj v nové éře naší historie

poprávu uvěřili. Na jaře roku 1991 vzniklo v Pardubicích spediční a obchodní družstvo s názvem *Commercium*, jehož členy se kromě jiných stali – někteří dříve, jiní později – všichni budoucí aktéři dramatu na hrázi Sečské přehradní nádrže. Pavel Sedlák patřil mezi zakládající členy družstva, ale byl potom také jedním z prvních, kteří museli odejít. „Vzhledem k tomu,“ sděluje na toto téma úřední záznam, „že se Sedlák projevil jako neseriózní a nekorektní společník a obchodní partner, neboť začal úmyslně poškozovat zájmy společné firmy, došlo v polovině roku 1991 k jeho vyloučení z družstva pro ztrátu důvěry.“

Družstvo nedružstvo, osobní kontakty trvaly.

A tak Pavel Sedlák, který byl z předchozího družstevního i osobního působení kdekomu finančně zavázán a vyrovnání těchto pohledávek stále odkládal, seznámil Libora Dluhoše a Václava Veldu z družstva *Commercium* s takzvanými Zlíňáky, tedy několika dalšími mladými muži, kteří stejně jako oni hledali příležitost k „pořádné ráně“, jež by je aspoň na čas zbavila starostí s trvalým nedostatkem potřebných peněžních zdrojů.

„Však já něco vymyslím, spolehněte se na mne,“ slíbil jim Sedlák.

A skutečně pak při schůzce v pardubickém hotelu Labe předložil svým českým i moravským společníkům plán nadějně operace: vyloupení dobře zásobeného velkoskladu cigaret společnosti UNIPO v Pardubicích-Popkovicích.

Nikdo nebyl proti.

K akci došlo v noci z 21. na 22. dubna 1992, a to – prý – zcela jednoznačně pod Sedlákovým organizačním vedením. Dostavili se na místo několika osobními auty i nákladním autem družstva *Commercium* a rozdělili si úkoly. Do objektu vnikli tak, že násilím odstranili jeden díl montované stěny od skladovací haly a vytvořili tím otvor, jímž se dalo projít jen s lehce skloněnou hlavou. Uvnitř pak stačilo překonat dveře do skladu tabákových výrobků – a čekal tu na ně nikoli zanedbatelný poklad. Kartony s cigaretami zahraničních značek Camel a Winston i tuzemské Sparty společnými silami přemístili do nákladáku.

„Panebože, to je kouření pro celý regiment – kolik to tak může hodit?“ šeptem se zeptal jeden z nich, když se operace blížila k závěru.

„Aspoň milion. Mlč a makej!“ odsekl mu jiný.

Odhadl to skoro nachlup: v pozdější obžalobě bude ztráta společnosti UNIPO vyčíslena účetnický nezaokrouhlenou částkou 1 040 490 korun českých.

Kořist odvezli do obce Železnice mezi Lomnicí nad Popelkou a Jičínem, kde měl Sedlák pro toto zboží zajištěn odbyt. Skutečně se jim pak během následujících dvou dnů podařilo za snížené ceny rozprodat cigarety několika překupníkům. Při dělení zisku došlo k problémům a jeden z pardubických účastníků se domníval, že ho Sedlák okradl, přinejmenším tedy oklamal, ale dočasně se spor podařilo zažehnat...

Zdánlivě tedy úspěšná akce.

Snad – ale vlastně také i labutí píseň Sedlákovy problematického „podnikání“. To ostatní se zhruba od poloviny roku 1992 podobalo spíš už jen únikům a štvanicí. Neplněné závazky, nesplněné sliby, narůstající dluhy, hrotící se spory, čím dál temnější kšeftíky: stal se problematickou osobou, doslova psancem, a jeho podvedení partneri po něm – jak se vyjádří jeden z nich před soudem – „vyhlásili pátrání“. Věděl o tom, skrýval se, dokonce si své světle rezavé vlasy odbarvil dotmava, opustil manželku i trvalé bydliště a neustále měnil místa pobytu. Nějaký čas se zdržoval ve Slatiňanech na Chrudimsku, dále v Holovousech u Hořic, pobýval i na Moravě, ale v listopadu 1992, kdy už cestování přestalo být příjemné, se s přítelem, kterého potkal na cestách, usadil v turistické ubytovně v Prachovských skalách, tedy nepříliš daleko od Železnice na Jičínsku, kde našel – jak tomu říkal – své obchodní zázemí.

Konec listopadu měl v Sedlákově životě zlomový charakter.

Místo úkrytu si vybral dost smolně a zbývalo mu tudíž už jen málo dnů relativního bezpečí. Pátrání po něm houstlo, smyčka se svírala a jeho věřitelé se již netajili svým rozhořčením. Sedlákovu

manželku navštívilo několik lidí, kteří vymáhali své peníze, pak za ní přišel i Libor Dluhoš a velmi důrazně se vyptával, kde by mohl „toho syčáka“ najít. Když řekla, že neví, protože asi opravdu nevěděla a se svým mužem mluvila naposledy někdy v září, zanechal pro něho Dluhoš vzkaz, aby se co nejdřív dobrovolně přihlásil, jinak by „mohl skončit s ranou v hlavě“.

Skončí, my už to víme, snad ještě o něco hůř.

A pak na něho konečně narazili.

Osudným místem se stala vinárna Mikulovská v obci Železnice. Dozvěděli se o něm a rozdrncely se telefony. Pevně věřil, že z toho ještě vybruslí, ale potřeboval peníze. Zapojil do svých záměrů další partu, jíž se říkalo Vsetiňáci, pokusil se poštvat jedny proti druhým, předložil poněkud šílený návrh, že by bylo možno v prvních dnech prosince ještě jednou vyloupit pardubický velkosklad firmy UNI-PO, přemlouváním a sliby se snažil získat ke konkrétní spolupráci při této akci i Jiřinu Kočárkovou, družku dalšího z členů družstva Commmercium Ladislava Holce, kterého tato skutečnost, což se dá pochopit, doslova rozběsnila.

Čas dvaatřicetiletého štvance se začal odpočítávat na hodiny.

Třetí prosincový den roku 1992.

Rozhodnutí o tom, že se „problém Sedlák“ musí okamžitě řešit a je třeba k tomu využít situace, kdy chce – a to dokonce přímo dnes – realizovat hazardní opakovanou akci ve firmě UNIPO, která by mohla při svém neúspěchu přivést do maléru spoustu lidí, padlo toho dne na předpolední schůzce v chrudimském bistru Stop. Všem bylo jasné, že kdyby se Sedlák dostal do rukou policie, zcela určitě začne mluvit o všem, co ví, a o všech, které může potopit.

Je třeba tomu zabránit! A to za každou cenu!

Sešli se tu kromě dvou jiných všichni čtyři, kteří o pár hodin později hrdelně dořeší tuto záležitost na hrázi Sečské přehradní nádrže a společně stanou pak i před soudem – tedy Ladislav Holec, Libor Dluhoš, Martin Kalina a Václav Velda. Těžko lze však bez pochyb

posoudit, zda už v této chvíli se zvažovala eventualita Sedláková přímého odstranění, či se – jak budou převážně tvrdit obžalovaní – mluvilo zatím výhradně jen o tom, že je třeba ho „odchytit, výpraskem mu dát pořádně za vyučenou a pokud možno ho také aspoň dočasně izolovat, aby si to jednou provždy zapamatoval a přestal blbnout“.

Ať tak či onak, okamžitě se začalo s přípravami.

Nejstarší z těch čtyř, osmačtyřicetiletý Ladislav Holec, si v zahradě za dílnou svého známého vyhlédl vhodnou traverzu, k níž nechal na počkání přivařit odřezky trubek jako úchyty, sehnal i šedobílý prodlužovací kabel ke spoutání oběti. Vypůjčili si také vhodné auto, kam by bylo možno traverzu i s tělem umístit – škodovku 1203. Dohodli rovněž podrobnosti konspirační spolupráce s Holcovou družkou Jiřinou Kočárkovou a jejich společným známým Petrem Karasem, tedy s dvojicí, jíž Sedlák věřil a s níž klíčově počítal pro pardubickou akci. Jiřina mu měla dělat jakéhosi panského kočího a Petr mu být při všem, co se chystalo, nápomocen.

To už se blížil prosincový večer: osudný pro všechny zúčastněné, pro jednoho z nich však nejvíc.

Zpočátku se to podobalo spíš cestovním manévřům a nervóznímu závodu s časem. Čtyřčlennému trestnému komandu se podařilo zastihnout Sedláka v restauraci Oliver ve Starém Mateřově, tedy pár kilometrů na jihovýchod od Pardubic. Zpovzdálí ho tu pozorovali, když vydával pokyny Vsetíňákům a pak odjel v bílém voze značky Favorit, za jehož volantem seděla Jiřina Kočárková. Využili situace, oslovili Vsetíňáky a vyložili jim, že chystaná loupež ve skladu UNI-PO je podraz, který by mohl „skončit velkým průserem“. Podařilo se jim chlapce z Moravy přesvědčit a ti pak odjeli domů. Podobně se zachovala i parta ze Zlína, kterou následně zastihli v restauraci ve Starých Čivicích.

Pár minut před 19. hodinou.

Ještě to Pavel Sedlák netušil, ale byl zahrán do kouta, sám a v obklíčení. Jeho „odchycení“ se už stávalo jen otázkou krátkého času.

Mstitecká čtveřice totiž na parkovišti u chrudimského bistra Stop přesešla z vozidla VAZ 2103, které až dosud používala, do rozměrnější škodovky dvanáctsetrojky, v jejímž ložném prostoru čekala na své využití i traverza a poutací materiál. Přesunuli se pak do hostince v obci Hrbokov, která se nalézá několik kilometrů na sever od Seče. Dle tajné dohody jim právě sem měl tandem Kočárková–Karas – řečeno slovy jednoho z aktérů – „Sedláka dovézt a předat k potrestání“. Smluvena byla zhruba sedmá hodina. Jenže se asi cosi zadrhlo. Čekali půl hodiny, hodinu, byli čím dál podrážděnější a někteří z nich svůj vztek i příkrmovali alkoholem. Je pravděpodobné, jak se o tom později zmíní i obžaloba a rozsudek, že „právě v té době se objevily první návrhy v tom smyslu, že by bylo zapotřebí Sedláka fyzicky zlikvidovat a navždy se ho tím zbavit“. Ještě ho však neměli a čekání jim připadalo nesnesitelné. Pokoušeli se telefonem dovolat do bytu Kočárkové, do chrudimského bistra Stop, nikoho však nikde nezastihli.

Konečně...!

V půl deváté vstoupila Jiřina do lokálu.

„Kde je?!“ vyhrkli na ni.

Vysvětlila, že došlo ke změně: Pavel Sedlák se spolu s Karasem nachází v nedaleké Rabštejnské Lhotě, dal si tam v restauraci večeři a i něco k pití, protože vztekle usoudil, že dnes již akci v pardubickém velkoskladu nelze uskutečnit, zamýšlí se prý také někde v okolí ubytovat na noc. Zatraceně...! Museli vymyslet nový plán a vybrat vhodné místo k získání zatím stále nic netušící oběti. Shodli se na opuštěném parkovišti u motelu v blízkosti Sečské přehradní nádrže a dokonce si jeli to místo narychlo obhlédnout.

V pořádku!

„Co mu mám říct?“ zeptala se Jiřina.

„Nabulíkuj mu, že jsi pro něho v tom motelu zajistila parádní ubytování,“ poradili jí.

„To by šlo.“

Rozjeli se každý za svým úkolem. Zatímco Kočárková se vrátila do Rabštejnské Lhoty, ti ostatní, Holec, Dluhoš, Kalina a Velda, se přesunuli na parkoviště k motelu. Poblíž brány do areálu se příkrčili za hromadu stavebního materiálu a zase museli jen čekat. Tentokrát už ne dlouho. Těsně po 22. hodině dorazil bílý Favorit a dalo se poznat, že uvnitř sedí tři osoby. Vše ostatní se dělo podle domluvené režie. Kočárková zastavila poblíž skryté čtveřice a vystoupila z vozu, Petr Karas ji následoval a společně zamířili do motelu.

Teď...!

Vyrýtili se z úkrytu a obstoupili škodovku.

Ladislav Holec a Libor Dluhoš otevřeli oboje přední dveře a nastříkali dovnitř slzný plyn. Pavel Sedlák, který zřejmě v té chvíli pochopil vážnost nebezpečí, se ukázal jako zdatný protivník a dokonce ho ani nezaskočil moment překvapení a poznání skutečnosti, že i Kočárkovou a Karasem byl zrazen. Před plynem si zakryl obličej přetaženou bundou a stačil rychle zajistit všechny dveře vozidla. Poté se přemístil k volant, uvolnil ruční brzdu i řadicí páku, načež se škodovka na mírném svahu dala do pohybu, současně se – protože klíčky od zapalování si Kočárková odnesla s sebou – snažil spojením drátků spínací skříňky „nakrátko“ nastartovat, což se mu však při chvatných pohybech pochopitelně nepodařilo. Dokonce snad při tom všem stačil ještě, jak budou tvrdit obžalovaní, „hrubě jim nadávat a vysmívat se“.

„Jiřino, dej sem klíče od auta!“ zařval Ladislav Holec na Kočárkovou.

Poslechla – a pak už Pavel Sedlák neměl šanci.

Násilím ho vytáhli na plochu parkoviště a srazili k zemi několika ranami pěstí, vzápětí přidali i kopance. Konečně byl tedy jejich! Nepřáli si svědků k tomu, co se dělo, a ani Kočárková s Karasem, kteří zřejmě v této chvíli ještě netušili, že celá věc skončí Sedlákovou smrtí, o to asi nestáli: urychleně nasedli do škodovky a s otevřenými okénky, jimiž se snažili vyvětrat z vozu plyn, kterým jim dráždivě

vháněl slzy do očí, skoro bez rozloučení odjeli směrem na Chrudim. Slzy Pavla Sedláka měly v té chvíli několikanásobně hlubší příčinu: ti čtyři, kteří bušili do jeho těla, jako by se dlouho odkládaného výprasku nemohli nasytit. Když je to konečně unavilo, kabelem spoutali svému zajatci ruce za zády, Holec s dvanáctsettrojkou zacouval k ležící postavě a bezmocného Sedláka pak nacpali do nákladového prostoru vozidla, sami nasedli dopředu.

Opustili parkoviště a rozjeli se do tmy.

Směr: přes hráz Sečské přehradní nádrže k obcím Proseč a Prosíčka.

Klíčové chvíle příběhu.

Až potud by se skoro nad vším, co se událo, dalo do značné míry mávnout rukou. Podvody, zlodějny, primitivní loupeže, bezohledné soupeření, fyzické násilí... nic, co by vybočovalo z řádu doby. Během těchto nočních minut se však v mrazivém prosincovém vzduchu nad rychle se ženoucí Škodou 1203, jejíž posádku lze definovat číslicemi 4 + 1, vznášely zásadní otazníky, jimiž mohlo či nemuselo dosavadní dění nabrat zcela jinou, vlastně tedy hrdelní hodnotu:

Co teď?

Co se spoutaným a potlučeným mužem, k němuž cítili hlubokou, skoro až patologickou nenávist, nyní udělají?

Čím se završí „trestná operace Sedlák“?

TRAVERZA / 5

HRÁZ PŘEHRADNÍ NÁDRŽE: OSM PAŽÍ V AKCI

Osm děleno dvěma = čtyři.

Jen čtyři lidé mohou vypovídat o tom, co bylo dál, a ještě k tomu to nejsou a nebudou pouze nezúčastnění svědci, nýbrž i podílníci viny, kteří měli různé důvody k tomu, aby říkali či neříkali plnou pravdu a nic než pravdu. Ke všemu, co sdělili, tedy patří slůvko prý...

Ujeli od parkoviště u motelu pár kilometrů.

Těsně za vesnicí Prosíčka hodil Holec blinkr vpravo, odbočil, zajel asi dvě stě metrů do lesa a zastavil. V osvětleném nákladovém prostoru vozidla pak společnými silami překonali odpor svého zajatce a přivázali ho zády k železné traverze, k poutání použili nejen připravený elektrický prodlužovací kabel, ale také Sedlákův vlastní opasek od kalhot. Padlo přitom samozřejmě několik dalších úderů a – prý – se také bouřlivě diskutovalo.

„Přesvědčovali jsme Sedláka,“ zhruba shodně vypověděli obžalovaní, „aby splnil své závazky nejen vůči nám, ale i dalším podnikatelům v okolí. Chtěli jsme po něm také slib, že nebude zatahovat další osoby do svých nesmyslných plánů – jmenovitě jsme mu vymlouvali velmi nebezpečný úmysl vyloupit již podruhé sklad společnosti UNIPO v Pardubicích. Reagoval pouze přívalem nadávek a sprostých urážek, sliboval nám také pomstu...“

Pavel Sedlák již své svědectví vydat nemohl, připusťme tedy: snad to tak opravdu bylo.

Po dvaceti minutách lesní stanoviště opustili.

Atmosféra v autě minutu po minutě houstla. Stále snad ještě přicházely do úvahy různé již dříve zvažované možnosti – třeba výstražné ponechání Sedláka na opuštěném místě v lese, „aby pořádně vymrzl“, nebo jeho uzavření do garáže Libora Dluhoše, „aby byl na určitou dobu odříznut od okolního světa a tím se mu dostalo za vyučenou“. Jenomže zášť vůči němu se prý neúnosně stupňovala. Podařilo se mu totiž částečně uvolnit z pout jednu ruku, nahmátl špachtli, pohozenou v nákladovém prostoru vozu, a napadl Dluhoše a Kalinu, kteří seděli před ním. Odzbrojili ho, Holec otočil vůz a vrátili se na opuštěné místo lesa, kde byli už předtím. Rány a další poutání. Už nestačil jen elektrický kabel a opasek, ke znehybnění svého soka použili vše, co bylo po ruce: elastický kus látky, obinadlo z příruční lékárničky, ocelové lanko a autolano. Když později kriminalistický technik změří celkovou délku vázacího materiálu, dojde k číslu 29,09 metru. Konečně

se nemohl potlučený, ale prý stále nadávající a vyhrožující Pavel Sedlák, ani hnout.

Třetí prosincový den roku 1992 pomalu končil.

Do půlnoci zbývalo už jen něco málo přes třicet minut.

Co následovalo?

Zlomový moment v životě všech zúčastněných, ale pochopitelně to byl i nejobtížnější bod pozdějšího vyšetřování a justičního projednávání. Zaštitíme se proto svébytným právnickým jazykem zformulovanými pěti předlouhými větami soudního výroku. Přes původně rozdílné, všelijak měněné, odvolávané a znovu přiznávané výpovědi aktérů finálního dění došel Krajský soud v Hradci Králové, a po odvolání pachatelů to rámcově potvrdil i Vrchní soud v Praze, ve svém rozsudku k jednoznačným závěrům.

Věta první: „Všichni obžalovaní se nyní rozhodli, že bude nutné v té době již vážně zraněného Sedláka fyzicky zlikvidovat a zbavit se ho jednou provždy tím způsobem, že jej i s traverzou vhodí z hráze do vody Sečské přehradní nádrže, kde s přihlédnutím ke značné hloubce cca 23 až 25 metrů by neexistovala prakticky možnost, že by tělo k traverze pevně, až dokonale připoutaného Pavla Sedláka mohlo být jakkoli a kýmkoli nalezeno.“

Věta druhá: „Proto obžalovaní v lese nasedli do vozidla Š 1203, v jehož nákladovém prostoru se nacházel v té době ještě živý a při plném vědomí k traverze připoutaný Sedlák, a odjížděli směrem ke hrázi Sečské přehrady rozhodnutí jej i s traverzou do ní svrhnout.“

Věta třetí: „V těchto okamžicích panovala ve vozidle vypjatá atmosféra, kterou ještě vyhrotil verbální konflikt mezi obžalovaným Holcem a Sedlákem, a to právě v době, kdy vozidlo sjíždělo po silnici od obce Proseč k hrázi Sečské přehradní nádrže, kde po vjezdu na dlážděnou vozovku hráze zastavil obžalovaný Holec vozidlo cca v jedné třetině přehradního tělesa, a to v protisměru těsně u obrubníku chodníku, přičemž ponechal v chodu motor a vnější osvětlení vozu.“

Věta čtvrtá: „Poté obžalovaní Holec s Veldou vystoupili z vozu a otevřeli jeho zadní dveře, přičemž obžalovaní Dluhoš a Kalina se ze zadních sedadel přemístili přímo do nákladového prostoru vozidla, načež pak společně uchopili traverzu s připoutaným Sedlákem a vyložili ji z vozidla.“

Věta pátá: „K traverze dokonale připoutaného, bezbranného, ale živého Pavla Sedláka, který byl v té době při plném vědomí, poté kolem 23.30 hodin obžalovaní společnými silami, v úmyslu jej usmrtit, svrhli přes 110 centimetrů vysoké betonové zábradlí do vody Sečské přehradní nádrže, v důsledku čehož došlo k jeho smrti utopením.“

Toť vše.

Čtyři pachatelé tedy dle mínění soudu „společně jiného usmrtili, když tento čin spáchali zvlášť trýznivým způsobem“.

TROJÚHELNÍK / 4

TŘINÁCT MĚSÍCŮ TÁPÁNÍ

Vnucuje se otázka:

A co jiný mrtvý – co Stanislav Novák?

Nikoli, nezapomněli jsme na devětadvacetiletého soukromého podnikatele v košili s nápisem OCEAN ATLANTIC, který se toho dne chystal na manželskou večeři, ale místo toho byl s dvěma střelnými zásahy v těle, prakticky již mrtvý, leč ještě se zachovanými základními životními funkcemi, vhozen do Sečské přehradní nádrže zhruba týden před Pavlem Sedlákem – tedy na sklonku listopadu 1992. Nezapomněli jsme, to jen řád času nás donutil dovyprávět předchozí příběh. Pátání v kauze Novák se totiž na rozdíl od toho druhého případu zadržlo a stále se vyšetřovatelé nemohli pohnout z místa. Dle mínění lékařských znalců byl Novák zastřelen v sedě a zblízka, což jednoho z kriminalistů – jak už víme – přivedlo k myšlence, že by snad mohlo jít o jakousi soukromou popravu.

Popravu... jenže kým a proč?

Mezi lidmi se tehdy začaly šířit pověsti, že Sečská přehrada je hromadným hrobem podnikatelů. Zvažovala se tedy logicky i případná souvislost s děním kolem Sedláka a obžalování v této kauze museli na téma Stanislav Novák zodpovídat mnoho dotazů. Jakákoli vazba se však přes všechno úsilí neprokázala. Hledaly se stopy jiných Novákových podnikatelských kontaktů – bez výsledku.

Ubíhaly dny, týdny, pak už i měsíce...

Pátralo se všemi možnými směry a znovu byla prostřednictvím sdělovacích prostředků dotázána i veřejnost. Čtvrtého března 1993 zveřejnil dokonce i policejní časopis popis toho, jak se událost dosud jevila:

„Den před neštěstím vypadal u Nováků jako všechny ostatní. Pan Stanislav přišel domů kolem osmnácté hodiny a připravoval se vyjít si s manželkou na večeři. Během příprav zazvonil v bytě telefon, do kterého podle ženina svědectví manžel neznámému převážně jen přitakával a poté se manželce omluvil, že musí odejít. Protože se podobná změna programu nepříhodila poprvé, paní Novákovou to nepřekvapilo, a pak ani to, když se v noci nevrátil – v životě podnikatele musí jít rodina často stranou. Brzy poté se však od známých dozvěděla, že muž, který byl nalezen v Sečské přehradě a jehož totožnost se snaží policie zjistit, je Stanislavu Novákovi velice podobný.

Zlá předtucha se bohužel potvrdila.

K vraždě došlo v noci z 26. na 27. listopadu, a to po telefonické žádosti o údajnou obchodní schůzku. Policie ale dosud neví, jak se Stanislav Novák dostal na Sečskou přehradu. Bydlel přece v Hradci Králové... Čekal ho snad někdo přímo před domem? Na schůzku šel, anebo jel? A kam? Lze předpokládat, že se uskutečnila v některé kavárně, vinárně, baru, a nemuselo to být jen v Hradci Králové. Nevšiml si ho někdo? Kriminálníci však zajímají také další obchodní styky Stanislava Nováka.

Podaří se najít vraha?“

Podařilo se to...

Ale až po třinácti měsících.

K zadržení trojice pravděpodobných pachatelů došlo 11. ledna 1994, o den později na ně byla uvalena vazba. Jejich jména? Pavol Tokáč, Eduard Baxa a – Lenka Nováková. Přehledněji vyjádřeno: manželka zavražděného, její milenec a jeho přítel. Poprava to v jistém slova smyslu byla: leč z příčin ryze privátních.

TROJÚHELNÍK / 5

„BYLO TO K NEVYDRŽENÍ...“

„Co chcete říci k vašemu manželství?“

„Nahlížím tento vztah jako svůj velký životní omyl. Vzala jsem si Stanislava Nováka po půlroční známosti v únoru 1987 a ještě téhož roku se nám narodil první syn. Od počátku docházelo však v našem vztahu k vážným neshodám, které byly zapříčiněny našimi rozdílnými povahami. Negativní roli sehrávalo podle mého názoru i to, že můj manžel se dost často nacházel pod vlivem alkoholu, což zvyšovalo jeho agresivitu. Z těchto důvodů jsem v říjnu 1990 podala návrh na rozvod, ale řízení bylo po čase zastaveno a v následujícím roce se nám narodil další syn. Manželské problémy však pokračovaly i nadále a dá se říci, že se i značně stupňovaly. Bylo to doslova k nevydržení.“

„V té době jste navázala mimomanželský poměr?“

„K tomu chci vysvětlit, že Pavol Tokáč byl náš rodinný známý a oba, můj muž i já, jsme s ním do určité doby udržovali přátelské styky.“

„Již dříve jste však vypověděla, že váš osobní vztah k Tokáčovi se pod vlivem negativního vývoje vašeho manželství změnil v důvěrný. Bylo to tak?“

„Ano.“

„Kdy k tomu došlo?“

„Nevím... neumím to říci přesně...“

„Aspoň přibližně?“

„Snad někdy počátkem roku 1992.“

„V té době jste s Tokáčem začali oboustranně zvažovat i společnou životní budoucnost?“

„To ano, ale vycházeli jsme z toho, že se oba rozvedeme, a budeme tedy volní.“

„Váš manžel s případným rozvedem souhlasil?“

„Nesouhlasil.“

„Výrazně nesouhlasil? Znamená to, že vaše zmínky o rozvodu byly důvodem k hádkám? A dokonce i důvodem k tomu, že vás manžel při těchto sporech fyzicky napadl?“

„Ano.“

„Kdy naposledy došlo k takovému incidentu?“

„Už jsme o tom přece mluvili a tuším, co chcete slyšet. Že k tomu došlo 25. listopadu 1992. Tedy den před manželovou smrtí.“

„A bylo to tak?“

„Bylo.“

„Dá se říci, že tento konflikt byl vyvrcholením všech příčin toho, co se následujícího dne stalo?“

„Nevím... je ale možné, že tomu tak bylo.“

„Řekla jste Tokáčovi, že vás manžel opět napadl?“

„Komu jinému jsem se měla svěřit?! Sdělila jsem mu, že mě zbil. Telefonovala jsem mu to 26. listopadu dopoledne do Malšovic, kde tehdy pracoval na výstavbě rodinného domku. Celkově jsme potom také hovořili o osobní situaci mé i mých synů, která se mi jevila jako bezvýchodná.“

„Došli jste v řeči k nějakému závěru?“

„Mluvili jsme o tom, že by mému manželovi bylo třeba dát co nejdříve, pokud možno hned, za vyučenou, aby se začal ke mně i ke klukům lépe chovat.“

„Použili jste v hovoru na toto téma jen pojmu ‚za vyučenou‘? Nebo jste to pojmenovali i jinak?“

„I jinak.“

„Jak?“

„Že by to měla být tvrdá lekce.“

„O tom, že by bylo řešením vašeho manžela prostě zabít, a tím vám ho navždy odstranit z cesty, nepadlo ani slovo?“

„Ne, to ne – přísahám, že ne!“

TROJÚHELNÍK / 6

„TVRDÁ LEKCE“ U VYSOKÉ NAD LABEM

Zase taková mlhovina.

Tři podezřelí, obvinění a pak i obžalovaní – tři různé, někdy protichůdné a občas i tak či onak měněné názory na to, co se chystalo a pak i stalo. Ale i navzdory tomu se zdá jistá aspoň podstata nadcházejícího dění.

Soukromý podnikatel v oboru zednických prací Pavol Tokáč hned po rozhovoru s Lenkou Novákovou požádal o pomoc svého kolegu na stavbě, který se jmenoval Eduard Baxa. Věděli o sobě leccos. Baxovi bylo tedy známo, že Tokáč má značné starosti s manželsko-nemanželským trojúhelníkem, do kterého se zapletl, zatímco pro Tokáče už řadu týdnů nebylo tajemstvím, že Baxa vlastní ilegálně drženou brokovou zbraň.

„To by byla skvělá věc na zastrašení toho hajzla,“ řekl prý Tokáč.

A tak se dohodli.

Prvně jen oni dva na stavbě mezi sebou, pak během dne i s Lenkou Novákovou.

Plán akce byl jednoduchý a každý v něm měl svůj úkol. Paní Lenka vyčkala manželova návratu domů a přesvědčila ho, že má v úmyslu smírně si s ním pohovořit o situaci v jejich rodině, k čemuž se výborně hodí večere v restauraci Pod Kunětickou horou, kde skvěle vaří.

„Souhlasíš s mým návrhem?“ zeptala se.

Kývl: „Proč ne.“

Sdělila mu také, že myslela na vše: aby se mohli během večere bez obav napít, obstarala i odvoz. Pavol Tokáč tím jednorázovým taxikářem být nemohl, o něm už Stanislav Novák věděl či aspoň tušil své, tudíž tuhle funkci převzal Eduard Baxa. Předjel se škodovkou značky Favorit v určený čas, tedy pár minut před 19. hodinou. Novák se důvěřivě posadil vedle šoféra. Ženu, kterou si před pěti roky vzal za manželku, měl tedy za svými zády – a v prostoru mezi sedadlem řidiče a prahem vozidla čekala na svou chvíli ostře nabitá a střelby-schopná lovecká broková zbraň se zkrácenou hlavní, o jejímž původu a osudech bude ještě řeč.

Vyjeli.

Dva ze tří lidí ve voze si toho potom povšimli, ten třetí, o kterého šlo nejvíc, nikoli: v místě, kde opouštěli Hradec Králové a zamířili po okresce ke Kunětické hoře, se za jejich škodovku v bezpečném odstupu připojil vypůjčený vůz značky Renault, za jehož volantem seděl Pavol Tokáč.

Ještě čtyři kilometry, tři...

Přiblížilo se dohodnuté místo za obcí Vysoká nad Labem ve směru na Bukovinu. Eduard Baxa sešlápl brzdu, stočil vůz ke krajnici a zastavil. Vypadalo to, jako by se vyskytly nějaké problémy s autem. Ještě než se však Stanislav Novák stačil řidiče zeptat, co se děje, pochopil, musel pochopit, že se děje něco moc zlého.

„V ten okamžik obžalovaná Lenka Nováková,“ říká se v soudním rozsudku, „ze zadního sedadla přehodila přes hlavu a krk svého manžela předem za tím účelem připravené punčochové kalhoty, kterých použila jako škrtdidla v úmyslu omezit tak jeho případný odpor do té doby, než jej budou moci obžalovaní Baxa a Tokáč fyzicky napadnout, přičemž Baxa použil vůči Novákovi i slzný plyn.“

Bránil se.

Tušil už snad, že jde o život...?

Podařilo se mu vyprostit krk z dusivého sevření a opustit vozidlo. Rozběhl se po temné zimní silnici nazpět k Vysoké nad Labem, což

ovšem nebyl dobrý směr k záchraně: po pár desítkách metrů narazil na Tokáče, který právě vystupoval ze zaparkovaného vozu Renault. Podobalo se to – stejně jako to bude o týden později vyhlížet v příběhu druhé sečské vraždy s Pavlem Sedlákem – totálnímu obklíčení. Jen motiv tu byl gruntovně jiný: tady si teď stáli tváří v tvář někdejší přátelé, nyní dva vzájemně se nenávidějící muži, jimž tak či onak patřila jedna žena. Padlo pár zlých slov, pak i nesčetně ran, po nichž zapolící sklouzli ze silnice do příkopu. Těžko odhadnout, jak by to dopadlo, kdyby zůstalo jen u ručního souboje. Svému příteli však přispěchal na pomoc Baxa, čehož Pavol Tokáč okamžitě využil a rozběhl se ke škodovce.

Z úkrytu ve vozidle vyrval zbraň a vrátil se nazpět.

Dle svědectví obou přítomných spolupachatelů prý Nováková v té chvíli vykřikla: „Pavle, musíš to udělat!“

Ona sama bude tento údaj popírat, ale ať opravdu přesně tohle zvolala, či popřípadě nezvolala, stalo se, co se stalo. Z rozsudku: „K místu, kde předtím probíhala rvačka, dostavil se obžalovaný Tokáč s brokovnicí v ruce a následně pak Stanislava Nováka, který se v té době stále ještě nacházel v pravém příkopu u vozovky a neustále vyhrožoval všem přítomným pomstou a fyzickou likvidací, na základě vlastního rozhodnutí i na výzvu obžalované Novákové, která stála poblíž, ze vzdálenosti cca 1,5 metru dvěma po sobě jdoucími výstřely na místě usmrtil. První výstřel zasáhl poškozeného do pravé strany břicha, když bezprostředně po něm následující druhý a zároveň smrtící výstřel směřoval do levé spánkové, temenní a týlní části jeho hlavy.“

Dokonáno jest.

„Dokážete si ještě dnes vybavit, na co jste v té chvíli myslela, paní Nováková?“ zeptá se o mnoho měsíců později soudní znalec-psycholog.

„Vím to velmi přesně a pořád na ty okamžiky musím myslet. Snažila jsem se tehdy sama sebe přesvědčit, že se mi to vše jen zdá

a brzy se z toho probudím,“ bez zaváhání odpoví obžalovaná, jejíž aktuální intelektový výkon byl testy ohodnocen v pásmu nadprůměru (IQ = 112).

Probuzení se však nedostavovalo a nic se nedalo vzít nazpět.

Tudíž vše ostatní muselo být už jen zahlazováním stop.

Pušku uložili zpět do úkrytu v autě, tělo mrtvého zabalili do plachty a v zavazadlovém prostoru škodovky odvezli přes Pardubice a Heřmanův Městec až na hráz Sečské přehradní nádrže, kde je vybalili z plachty a přes betonové zábradlí překulili do vody. U obce Proseč si poté umyli ruce od krve a po návratu do Hradce Králové projeli automyčkou s nepřetržitým provozem. V horečném spěchu, který souvisel i s tím, že Pavol Tokáč ještě v témže týdnu odjížděl za prací do Německa a zdrží se tam až do února následujícího roku, opakovaně čistili také interiér vozu a zničili či vyhodili vše, co mohlo přijít do styku s krví oběti. Tak třeba použitá autoplachta skončila v kotli ústředního topení.

Jen jednoho předmětu jako by jim však bylo líto...

TROJÚHELNÍK / 7

A CO VRAŽEDNÝ NÁSTROJ?

„Zbraně mají často stejně rozmanité osudy jako lidé,“ tvrdí znalý sběratel historických kuriozit a není daleko od pravdy. Na jaře 1992, půl roku před smrtí Stanislava Nováka, se Eduard Baxa sešel se svým tehdejším spolupracovníkem Jiřím Jílkem a požádal ho o obstarání střelné zbraně jakéhokoliv typu.

„K čemu ti bude?“ chtěl vědět Jílek.

Baxa vysvětlil – a při vyšetřování se později ukáže rámcová pravdivost tohoto údaje, že ji potřebuje k osobní ochraně před mužem, jemuž v době jeho pobytu ve vězení chodil za družkou. Znělo to hodnověrně a Jílek svému kolegovi vyhověl: o pár dnů později mu donesl loveckou dvouhlavňovou brokovou zbraň ráže 12a typu

Hamerles, která byla znehodnocena prolisováním obou hlavní, což ji mělo zbavit funkčnosti.

„Třeba se ti povede dát si ji nějak do pořádku,“ řekl k tomu Jílek.

„Zkusím to,“ kývl Baxa.

Zkusil, zvolil velmi jednoduchou, byť samozřejmě zcela protipředpisovou metodu – a uspěl. Odpiloval znehodnocené části obou hlavní a odřízl rovněž i kus pažby, čímž se stala zkrácená brokovnice střelbyschopnou. Následně si v jedné z místních hospod obstaral půl tuctu podomácku vyrobených brokových nábojů, z nichž dva hned po příchodu domů zasunul do obou nábojových komor. Takto nabitou brokovnici nosil pak Baxa pod oděvem vždy, když vycházel z bydlíště.

Použít ji naštěstí nemusel.

Ke slovu se zbraň – jak víme – dostala až o půl roku později, a zase to vlastně na počátku byla jen taková kamarádká výpomoc. Počínaje 26. listopadem 1992, kdy byl Stanislav Novák na silnici u obce Vysoká na Labem „výstražně ponaučen“ jednou provždy, přestala však být zkrácená brokovnice Hamerles jen ilegálně drženou zbraní, stala se čímsi mnohem nebezpečnějším: vražedným nástrojem. Skoro jako odjištěnou bombou. Jakmile policie vylovila Nováka ze Sečské přehrady, začala shánka po zbraní, z níž se na něho střílelo, zkoušelo se leccos, potápěči zkoumali také logicky se nabízející dno přehradní nádrže, díky tomu našli další lidské tělo, v tomto případě připevněné k traverze, otevřela se tím jiná složitá kauza, pušku však pod hladinou a ani jinde nenašli.

A co zatím konal Eduard Baxa?

Váhal.

Stále se ještě bránil možnosti, že by se měl zbraně co nejdříve a jaksi definitivně zbavit, příliš si na ni asi zvykl, přestal ji však dennodenně nosit pod oděvem a ukryl ji na dno šatní skříň ve svém bytě. A pak možná rozporuplně uvítal i neuvítal, když se počátkem roku 1993 přihlásil nic netušící Jiří Jílek a s rozpaky požádal Baxu

o navrácení původně darované, či spíš zapůjčené brokovnice, protože by nyní jejím prodejem mohl řešit svou tíživou finanční situaci.

„Ale jo,“ řekl Baxa a zbraň mu přinesl.

Putovala pak z ruky do ruky.

Jílek ji v královéhradecké restauraci Na rozcestí prodal muži, který ze všech zájemců nabídl nejvíc. A ten jenom o něco později a o dost výhodněji zpeněžil pušku zase dál. Prý ji od něho bez smlouvání a s platbou na dlaň koupil člověk, kterého vlastně ani neznal, pozna-li se na nádraží, dali si spolu dvě tři piva, vyměnili trochu řeči a...

A dál – dál už nic.

Stopy po brokovnici Hamerles přes všechno policejní úsilí zmizely v neznámu a nic se na tom nezměnilo ani po lednu 1994, kdy byli všichni tři spolupachatelé vraždy Stanislava Nováka zadrženi a usvědčeni. Přípravované soudní řízení se bez tohoto klíčového doličného předmětu muselo od počátku až do konce obejít.

EPILOG

Traverza a trojúhelník – symboly dvou hrdelních případů.

Pavel Sedlák a Stanislav Novák.

Dva mrtví muži, kteří se vzájemně ani neznali. Dvě oběti dvou skupin pachatelů, jimž se rovněž v ničem nepřekřížily životní dráhy.

Rok šestadevadesátý. Dvě hlavní líčení před Krajským soudem v Hradci Králové. Dva nezávisle na sobě projednávané případy, blízké si kromě těsné návaznosti času a místa nálezu mrtvol ještě několika dalšími sice náhodnými, ale skoro až osudovými podobnostmi: podnikatelské zázemí většiny aktérů, počáteční úmysl pouhého „vytrestání“, využití lsti k „obklíčení“, markantní odpor obou obětí zlomený přesilou a slzným plynem, nápad na využití přehradní nádrže ke zdánlivě bezpečnému odklizení těla a jen v týdenním odstupu pohyb prakticky na těchže místech – třeba u obce Proseč, způsob likvidace stop, po dopadení pak kličkování, měnění výpovědí,

jejich protichůdnost a občas i snaha získat polehčující okolnosti na úkor spolupachatelů...

KAUZA TRAVERZA:

Dne 6. února 1996 předstoupili před tříčlenný senát Krajského soudu Ladislav Holec, Libor Dluhoš, Martin Kalina a Václav Velda, tedy čtveřice obžalovaná z trestného činu vraždy podle § 219, společně byli souzeni i dva muži ze Zlínska, kteří se s nimi sice nepodíleli na násilné smrti Pavla Sedláka, ale zúčastnili se v dubnu 1992 vyloupení velkoskladu společnosti UNIPO v Pardubicích.

Průběh přelíčení?

Stejně obtížný jako vše, co předcházelo podání obžaloby.

Ti čtyři věděli, že nad nimi visí Damoklův meč výjimečných trestů, a tak dokážeme i lidsky pochopit, že podle toho jednali. Znovu a znovu se probíralo tvrzení, že k Sedlákově smrti mohlo dojít vlastně náhodou, protože traverza s jeho tělem byla na zábradlí hráze Sečské přehrady položena jen jaksi výstražně a pak se „nešťastně smekla dolů“. Proti tomuto argumentu stála odborná dobrozdání ze zkoumání nejen povrchu betonového zábradlí a hledání „vrypů způsobených sunutím traverzy“, ale i vázacího materiálu, jímž byl Sedlák k traverze upevněn. Přihlédlo se v tom směru také k tomu, že obžalovaný Holec si traverzu od svého známého pouze nevypůjčil, ale rovnou ji odkoupil, což znamenalo, že po použití k „vytrestání Sedláka“ nepočítal s jejím vrácením. Obžalovaní se přirozeně nemohli shodnout na tom, kteří z nich se dotýkali či nedotýkali traverzy v kritickém okamžiku na hrázi, kdy se rozhodovalo o životě jejich oběti. Probíraly se desítky okolností, a to včetně několika velmi vážných pochybení, k nimž došlo při vyšetřování: jmenovitě šlo například o umístění dvou aktérů tohoto případu na jednu celu, což jim umožnilo domluvu. Někteří ze svědků odmítli vypovídat, jiní se – asi ze strachu – vůbec nedostavili.

Nic z toho však dle mínění soudu neměnilo podstatu věci.

Vyjádřil to ostatně i rozsudek, jehož text s podrobným odůvodněním zabral plných 204 stran. U čtyř pachatelů trestného činu vraždy určil soud výjimečné úhrnné tresty odnětí svobody v rozpětí od devatenácti do dvaadvaceti let se zařazením do věznice se zvýšenou ostrahou.

Odvolali se obžalovaní i státní zástupce.

V září téhož roku pak Vrchní soud v Praze po několika obstrukcemi vynucených odkladech, kdy se hrálo o čas – blížila se totiž čtyřletá zákonná hranice pro vazbu, po jejímž dovršení by museli být obžalovaní propuštěni na svobodu, konečně vynesl verdikt, proti němuž už není žádný opravný prostředek přípustný. Jednomu z obžalovaných byl trest snížen o rok, ostatní výroky královéhradeckého soudu byly potvrzeny. „Hovoříme sice o vraždě,“ vyjádřil se k tomu předseda senátu Vrchního soudu JUDr. Jiří Lněnička, „ale bylo to něco zcela jiného a dosud nebývalého. Šlo o čin mimořádně vysoké společenské nebezpečnosti – šlo o soukromou popravu. Proto jsme rozhodli tak, jak jsme rozhodli.“

Souhrnná bilance tohoto rozhodnutí: dvaosmdesát let trestu jako relativní protiváha k jednomu nikoli bezproblémovému, leč i tak na základě vyšších mravních principů nedotknutelnému lidskému životu.

KAUZA TROJÚHELNÍK:

Poprvé se senát Krajského soudu sešel v dubnu 1996, nadřízený Vrchní soud vyslovil však k výsledku výhrady a vrátil případ k novému projednání. Další přelíčení se konalo 3. října téhož roku.

Obžalovaní: Pavol Tokáč, Lenka Nováková a Eduard Baxa.

A zase žádná velká shoda ve výpovědích.

Jak to všechno začalo...? Kdo víc si přál a komu byla ve svých důsledcích prospěšná smrt muže, který byl v příslovečném trojúhelníku

tou překážející přímkou navíc – tedy Stanislava Nováka...? Za jakým dohodnutým účelem byla na místo „pouhého vytrestání krutého manžela“ vezena ilegálně držená zbraň...? Kdy padlo rozhodnutí, že bude použita k vražedným výstřelům...? Vykřikla či nevykřikla Lenka Nováková větu, jíž Tokáče, který na ní byl dle vyjádření psychologů silně závislý, k těmto výstřelům nepřímo vyzvala...? Pokud střílel, chtěl zabít nebo jen zranit a tím momentálně zneškodnit...? Kdo navrhl, že by se tělo zavražděného mohlo vhodit do vody Sečské přehrady, a je pravda, že obžalovaní – jak mimo jiné tvrdili obhájci – v těch chvílích jednali neplánovitě, nepřipraveně a zmatkovitě, protože cestou bloudili, nebyli dostatečně vybaveni pohonnými hmotami a mrtvolu Stanislava Nováka odklidili tak ledabyle, že byla hned následujícího dne nalezena...? Kdo z nich byl po činu vůdčím způsobem iniciativní v odklizení stop...?

V odpovědích na tyto otázky se obžalovaní málokdy shodli.

Krajský soud nicméně k závěru, vyjádřenému větami bezmála stostránkového rozsudku, dojít musel. A usoudil takto: všichni obžalovaní spáchali trestný čin vraždy ve spolupachatelství, Eduard Baxa se dopustil navíc ještě nedovoleného ozbrojování. Trest – Tokáč a Nováková po čtrnácti letech, Baxa jedenáct let.

Následovalo odvolání všech zúčastněných.

Pražský Vrchní soud pak 4. prosince 1996 znovu došel k poněkud odlišnému závěru a rozsudek nižší justiční instance částečně zrušil. U obžalovaných Tokáče a Novákové se prý nepodařilo bezpečně prokázat, že by „nejzávažnější trestný čin s nejtěžším následkem byl dopředu plánován, takže se spíše jednalo o situační exces“, mnohem smírněji byla také nahlédnuta role Eduarda Baxy, který byl dle mínění Vrchního soudu do dění částečně jen vtažen svými přátelskými vztahy k Tokáčovi a v klíčovém okamžiku zločinu se choval víceméně pasivně. Konečný účet zněl tedy pro pachatele výrazně přijatelněji: Tokáč – dvanáct let, Nováková – jedenáct, Baxa – pět. Všem třem odsouzeným byla pro pobyt na určenou dobu vyhrazena věznice s ostrahou.

Tečka.

Poslední tečka v časově vzato posledním rozsudku, který se týkal dění, jemuž se ve své době říkalo SEČSKÉ VRAŽDY. Jinak řečeno: bylo to finále (dvoj)případu Pavla Sedláka a Stanislava Nováka – dvou mužů, jimž na sklonku dvaadevadesátého roku bylo dno Sečské přehradní nádrže určeno jako hrob.